

1.6.47 חודש

יחידה-הל"ה

8.5.47
8.5.47

8054

23.מס

ל - ארנון
מ - יסער

14/4
65
איתני

14/4

פרטים נוספים על הכלי של אטלס;
באתים וחמשים שון, שני תרומים, סיפון חלקי, גשר בנוי, בנין
קטן מאחור, הכלים בכמות מספיקה, עוגן רשמי, הטט מקודם לא ידוע

2137

29. מס

ל - ארנון
מ - יסער

אתמול יצאו מרודי לחקים מהנה אצל אטלס. יוקם גימית הקרובים.
שמו - יהודה הלוי. - לחמט מאות וחמשים איש. המפקד - מורטה. סלוח -
מבוהין. גרונני - מלית הספר. אוכל זמית לעשרים יום. דלק יספיק
בקושי. ששה קשרים, ארבעה סירות לשבעה עשר איש, כל אחת הרוטא
הראשי - מנחם. ברזניה - בית הלחמי דויסמן.
פרטים נוספים יבואו.

11.5.47
14.5.47

2145

33. מס

ל - ארנון
מ - יסער

יהודה הלוי יצא הלילה מאטלס ובו ארבע מאות וששים.
/1. טוניס: 1246 אלג'יר 1600.
/2. מהדו"א של אלישע 6 קשרים, 4 סירות עץ לל 17 איש כל אחת.
/3. עשתה דרך כ-675 מיל לפי 6 מיל עד 15.5 בבוקר.

15.5.47
מידי

1000

28. מס

ל - יסער
מ - ארנון

לתזכירכם מס' 33

תעבירו מיד תסכם נובה של יהודה הלוי.

ל - נעמן
קבעו קשר נוסף עם יסער לקבלת התסכם עוד הלילה.

יסער הודיע שאינו יכול לענות הלילה. יענה מחר.

15.5.47
16.5.47

1600
2045

33. מס

ל - יסער
מ - ארנון

מאיזה מקום יצא הכלי של אטלס, זה דרוש בשביל לקבוע הסדק לארנון

מסמך זה הוא העתק מצולם מהמסמך המקורי הגנוז בארץ/צה"ל ומעלה"ט- הארכיון לתולדות ה"הגנה".
אין לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אישור ארכיון צה"ל ומערכת
הרישיון. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות עיוניות בלבד.

12-11/12

ד"ר ח' יהודה הלוי
נכתב ע"י פורטה - 22.6.47

233/14

את הכלים כידוע מכינים גרע ושמיד (אף אחד מהם אינו ימאי). עם העליה לכלי כמעט הכל היה מוכן פרט למטות אשר הוכנו ב-ס. את האצטבאות במחסן הפרודוקטים לא היו מתאימות בגדלן לצרכים שלנו, לכן לא הפקנו תועלת רבה מהן, והפרודוקטים היו מונחים ליד השושראות. כתוצאה לכך היו לנו פעמיים חקלות (בזמן הפלת העגן והרמתו-לא רציניות). שני הטנקים בתרסום היו מחוברים ביניהם כך שלא הייתה אפשרות לאזן על ידיהם את הספינה. לטנק של המלחמים הייתה משאבה נפרדת ומקולקלת למרות היותה חדשה, לכן השתמשו המלחים כמה ימים במים של הנוסעים. לבתי-הכסא היה טנק שאספקת המים אליו הייתה בעזרת משאבת יד קטנה. הסידור לשטיפת בתי-הכסא הוא בהזרמת מים לבתי פוסקים, צנורות המים המובילים לבתי-הכסא היו בקוטר של אינש אחד. קוטר זה אינו מספיק גם כשזרם חזק, כל שכן בזרם חלש. נוסף לכך שני צנודות מן השלשה הקיימים נסתמו ולא הייתה אפשרות לתקנם מפאח חוטר ~~היה~~ כלים. בירכתיים היו לנו ששה טנקים, אחד מהן ישן אשר היה קשור ישיר למכונה, השאר חדשים אשר לא נבדקו, חלק מהם נוזל (דליפה לא גדולה). את המכונה בדקו והכינו במשך חדשינו ימים, ורק בדרך התברר כי לצילינדר הראשי אין פקונג וללגר הראשי הקומ-פוזיציה אכולה. היו לנו ארבע סירות הצלה ורק לשניים מהם היו מתקנים. את השאר היה בדעתם להניח על הספון, דבר אשר היה גוזל חלק גדול מהספון ולא הייתה כל אפשרות לטעון פהם על הספון (זה נעשה מתוך אי ידיעה ימית). חבר העובדים: בראשית היה צריך יוסקה להיות המלווה, הוא עלה על הכלי לעזר בהכנה, כעבור יומיים נקבע שלום וכעבור יום נקבעתי אני. דבר זה נשנה כמה פעמים וגרם לבלבול ואי-ידיעה מפורטת מה יש ומה אין על הכלי. לדוגמא: יוסקה קבל את המפות ואני את הסיקסטנט, התברר כי חסרו כמה מפות חלקיות, או מפה גדולה אחת. כמו כן חסר כרונומטר ולמכשיר הרדיו לא הייתה אפשרות לקלוט את לונדון ולכן לא יכולנו להשתמש בסיקסטנט. ישנן עוד כמה וכמה דוגמאות (על כך שוחחתי עם רודי והצעתי לו שכל זמן שלא יקבע סופית מי המלווה לא יפרסמו מי ילווה את הכלי ויאפשרו לימאי אחד לעסוק בהכנה). הקפטן אשר עסק כל הזמן בהכנה לא הפליג (דבר שהיה ידוע למפרע). לעומת זאת הקפטן שהפליג עלה חצי שעה לפני ההפלגה על הכלי (אע"פ שידע ימים מספר לפני כן שעליו להפליג). אחד המלחים חלה יום לפני יציאת הכלי לכן נתהלף באחר אשר את רוב הגרן היה חולה ים. ממרסיל יצאו שני מסיקים עד ל-ס. היה בדעתם להמשיך עד לארץ, אבל התברר שאין באפשרותם הפיסית להחזיק מעמד, לכן נוסף אליהם שלישי והוא בפעם הראשונה או השניה נסה את כוחו בעבודה זאת. כל הקרו היה ספרדי פרט לשני המבונאים אשר היו איטלקים-צרפתים. אחד זקן בן 65, חולה אסטמה והשני מהם בטלן. (אין הראשון עולה על השני) עם חבר עובדים כנ"ל הפלגנו.

מסמך זה הוא העתק מצולם מהמסמך המקורי הגנוז בארכיון צה"ל ומעלהב"ט- הארכיון לתולדות ה"הגנה". אין לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אישור ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו כדן.

מקום העבודה: לשם קביעת מקום העבודה בא איש משם. לא נדבה בדברים. הוא נסע לשם-וחזר שנית. ואלו דבריו: חוף תלול, כביש נזכר כמה קילומטרים לאורך שפת הים, סלעים תח מימיים. הגישה למקום דרך תעלה ברוחב של 15 מטר, אשר נבדקה בעזרת שתיין, המקום הרחב ביותר הוא עד 50 מטר ע"י מקום העבודה. נקבעו סימני אור להכרת המקום וסימנים לכניסה.

הדרך ממרסילל-0: הפילוט עלה, גבה הקטור 55 פאונד. משחררים את החבלים ומנסים לצאת, אחרי שלשה תמרונים קלים במכונה ירד הקטור ל-25 פאונד ואין באפשרותנו להניע את המכונה יותר. בינתיים נכנסו לתוך ספינה עץ שלנו שעמדה בקרבת מקום, גרמנו לה נזק קל. לבסוף התקשרנו עם האניה. העלינו את הקיטור שנית (תוך 20 דקות) ונסינו שנית את מזלנו. הפעם הצלחנו לצאת בשלום את הנמל. הקטור ירד שנית ובמקום לעשות 6 קשרים עשינו $3\frac{1}{2}$ -3 קשר. בדרך נאלצנו לעמוד פעמיים כדי להעלות את הקטור. הגענו ל-8 באחור של שמונה שעות. כאן דדשנו לבדוק את המכונה ולברר את הסיבה של גפילת הקטור. נחברר כי הפקונג הראשי הוא מסמרטוטים ולא מאסבסס וכן עוד כמה תקונים קטנים. נוסף על כך טיהב הפחם גדוע, לכן כמות הפחם הנאכלת הייתה בשני טון גדולה מהמשוער. דרשתי עוד פחם עד כמה שהמכלים יכולים לקחת. יצאנו לדרך ב-117 טון פחם, דבר שהיה ברור למפרע שהפתם לא יספיק עד הארץ. הושלמו סדורי המטות והפלגנו.

העבודה: הגענו למקום העבודה בזמן. לקראתנו יצאה סירת מוטור, יאני היה בתוכה. הוא הביע חששות רבים שאם במקרה ייתפסו האנשים ישולחו חזרה לטונגים, זרקנו עגן במרחק של 800 מטר מהחוף. עומק המים לא רב. כמו-כן הורדנו עגן ירכתיים. החותרים בסירות היו חבר מלטים שלנו בצרוף איתן. גם סירת המוטור השתתפה בהעמסה (את הסדורים על החוף אינני יודע). ההעמסה נמשכה מ-21.30 עד 0400, בסך הכל העמסנו 400 איש. שתי סירות יצאו מכלל שמוש (בגלל סלעים בחוף), כמו-כן 4 חותרים.

החותרים אמרו את נעליהם ומלבושיהם וחזרו פצועים ושרוטים, איתן עבד יחידי על סירה. באחת מהסירות האחרונות נודע לי ~~היה~~ כי כמה אנשים נאסרו. התלנו בהרמח הסירות, כך שהסירה האחרונה הגיעה מיד הרימונו אותה. התבדר ש-200 אנשים נאסרו על החוף, ביניהם גם יאני. העגן מהירכתיים נקרע מהאניה. הרימונו את העגן השני והפלגנו מזרחה. הברומטר נפל ורוח מזרחית חזקה החלה לנשב. הוא נפל ב-27 שניות. תפשונו מקום מקלט. בעזרת ספר החוף מצאנו מקום מתאים: נמל קטן שהאניה שלנו לא יכלה להכנס פנימה, תוף חול מאחרי כך, מוגן במקצת מפני הרוח המזרחית. זרקנו שני עגנים בזוית די גדולה. לעת ערב התקרבה סירת משוטים ובה שני קצינים צרפתיים. המו"מ נסב על מספר הנוסעים ולאן פנינו מועמות. מבין הנירות הישנים של האניה היתה שימח נוסעים מגלונגאו ובזה השתמשנו ובכמה קופסאות סיגריות שלחנו אותם. ב-2.00 התחוללה רות בלהות. נאלצנו להניע את המכונה ובקושי החזקנו מעמד במקום. בינתיים נהלנו מו"מ עם סידני על אפשרות של קבלת פחם בים או באיזה שהוא נמל, לפי הוראותיהם נסענו לפלרמו למחרת היום עם שכוך הסערה. כאן לא חכה לנו איש, יתכן שבגלל זה שהקדמנו ביום, ורק למחרת הגיע הסוכן. שלטונות המקום סרבו לתת לנו פחם, לבסוף אשרו לנו 50 טון (עם חברת הפחם גמונו על 60 מבלי יריעת הסלטונות). העמיסו 53 טון ונתקבלה פקודה להפסיק.

מסמך זה הוא העתק מצולם מהמסמך המקורי הגנוז בארכיון צה"ל ומעבה"ט- הארכיון לתולדות ה"הגנה". אין לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אישור ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו כדין.

למחרת באה פקודה לפרוק בחזרה. בינתיים הצלחנו להתקשר עם בנימיין. לפי הוראותיו עלינו לפרוק את הפחם ולהפליג וברוך נקבל פחם. בעזרת חברת הפחם פרקנו לערך 22 טון והשלטונות רשמו לנו שקבלנו רק 10 טון. לדעתם פחם זה מספיק להגיע לחוף אפריקה. הצטיידנו באכל נוסף וכן אכל למלחים. הפלגנו ואתנו אניה משחית (K 633)

לאחר שלשה ימי נסיעה נאלצנו לבקש מפלט בקרבת האי "לימוזה". מים עמוקים טאד וחוף סלעי בלתי מפורץ. החלטנו למרות הסערה להמשיך את הדרך בכוון לבנגזי. אגות המשחית לא הפריעה לנו. כמות הפחם לא היחה ירועה לנו בדיוק, ולכן לא ידענו עד להיכן יספיק בפחם. למרות דרישותינו לא קבלנו כל הוראות מבנימיין אלא "סעו בדרך הקצרה ביותר".

הלאגר הראשי לא היה במצב טוב, לכן לא יכלנו להגביר את המהירות, מתוך כך תצרוכת הפחם לא היחה גדולה ביותר וזה לא נתן לנו את האפשרות להגיע בכוחות עצמנו לחיפה. עד אלכסנדריה לא פנתה המיחיתה אלינו. מחוף מצרים עד חיפה היינו מוקפים בארבע המשחיתות, אשר הלכו במרחק 200 מטר מכל צד. אניה המשחית נסתה לשל אותנו כי נתן לה להעלות מלחים לשם בטחוננו וכניסתנו לנמל בסדר. היא נתנה לנו 10 דקות ואז החלה ההתקפה. האנשים היו מצוידים במקלות, בבקבוקים ובסמרטובים רטובים, וקבוצה מחלקת מים. כל אחד ידע את מקומו ומה עליו לעשות. עוד לפני ההתקפה מספר לא קטן של אנשים ברח והתחבא במחסנים. האניה מימינינו נגחה אותנו. פקדתי על הגאסי לפנות לשמאל ועל המכונה להגביר את המהירות למקסימום. בירכתיים שלנו התנגשו באניה המשחית. האניה השמאלית נגשה לארכנו והדפה אותנו הצדה, כך שקבלנו הטיה של 30 מעלות. התחלנו לשאב מים מהחלונות והדפן. היחה סכנה של מהפך. כל האנשים השליכו את המקלות והרימו את הידים וקראו "שמע ישואל". נזרקו גם כמה פצצות גז שחלק מהן זרקאיתן תזרה. היחה נסיון לדחוף אנשים לקרב אבל ללא כל הצלחה. בחיפה, טרם שנתקבלה פקודת הגרוש, החלו האנשים לדרת, למרות הפקודה שלנו לא לדרת.

כל הדרך היחה קשה להשתלט על האנשים בגלל חוסר שפה משותפת. התנהגות האנשים באניה הגרוש היחה צינית מאד. אף אחד לא דבר צרפתית או אנגלית, רק עברי (זה החבטא בארבע מלים בלבד, כי יותר לא ידעו). קבענו מספר מתורגמנים שתרגמו מאנגלית לעברית למרות שהאנשים לא יכלו להבין אותנו. בקפריסין לא היחה שום דבר מוכן לקבלתנו. מצד אנשי המחנות היחה יחס רע מאד בגלל היותם "שחורים" וחוסר שפה.

קבלתי 2000 דולד, מהם 300 הוצאתי בפלרמו, 1050 נמסרו לחיפה, 600 נתפסו ע"י האנגלים (את הקבלות השארנו בקפריסין). 50 הלכו לאבוד בזמן ההעברה. הפלגנו בחאריך 10.5, נמצאנו בדרך 21 יום. הקשר עם הארץ הוקם יום לפני הגיענו לחיפה. מקום הסתר בוטל על ידינו בגלל אי בטחוננו המספיק.

מסמך זה הוא העתק מצולם מהמסמך המקורי הגנוז בארכיון צה"ל ומעב"ט - הארכיון לתולדות ה"הגנה". אין לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אישור ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו כדין.

דו"ח על צפון-אפריקה
במסר ע"י חמל

ה ק ד מ ת

השורים האלה הגיע לצפון-אפריקה (אלג'יר) בראשית
הקבוץ-המאוחד, לעבוד בתנודות הנודע שם. בסוף מרץ
י"ג, (פי' שמואל את ענייני המוסד שם) שילך לאקים
עליה - בענייני לואת. המחנה החל ב-29.3, ונמשך
עד 10.5, שהיא יום העליה. ערב העליה, לאחר שהיה ידוע כי הוא
החומר האנושי, פנה הח' י"ג אלי שאלה את האנשים האלה לקפדיסין,
ואשב אתם שם עד שיבוא משהו מתאים מהארץ ואכניס אותם לעבודה,
ואח"כ אחזור לאלג'יר. י"ג הדגיש אתריות גדולה מא' לשלוח חומר
אנושי כזה בלי איש שעבד אתם ומכירם. קבלתי את הדבר והתכוונתי
לצאת אתם.

כותב בשליחות
פנה אליו הח'
ולתקן מהנה
עד 10.5, שהיא
החומר האנושי
ואשב אתם שם
ואח"כ אחזור
אנושי כזה בלי
לצאת אתם.

מה שקרה בזמן העליה, נותקתי מהאנשים ונשארתם.
י"ג עמד בכל זאת על כך שאסע לקפדיסין ואפגש אתם שם. לא חשבתי
לי"ג מוסמך כדי להחליט. הוא התקשר לשאול, וזה הבטיח שיעבירוני
לקפדיסין. כאשר העירותי על הקשיים העלולים להגרם לי בארץ בגלל
עמותי כשליח, אמר לי שאול אישית להדבר נראה לי כמספיק בתדקף
מעמדו ותפקידו. עליתי על אניה ראשונה שעגנה במרסייל ונשלחתי ארצה.

קרה
י"ג עמד בכל
לי"ג מוסמך כדי
לקפדיסין.
עמותי כשליח,
מעמדו ותפקידו.

אני מקוה לעשות עושים מספר בקפדיסין ואח"כ לחזור ולהמשיך
בעבודתי בצפון-אפריקה.

קרה
י"ג עמד בכל
לי"ג מוסמך כדי
לקפדיסין.
עמותי כשליח,
מעמדו ותפקידו.

הערות כלליות:

1. צפון אפריקה הצרפתית מורכבת משלוש ארצות - מרוקו וטוניס,
שהם תחת חסות צרפתית, ואלג'יר - שהיא כ/אלו חלק, מתוך, מצרפת
עצמה. יושבים בשלוש ארצות אלה למעלה מ-600 אלף יהודים רובם במרוקו.

1. צפון אפריקה הצרפתית מורכבת משלוש ארצות - מרוקו וטוניס,
שהם תחת חסות צרפתית, ואלג'יר - שהיא כ/אלו חלק, מתוך, מצרפת
עצמה. יושבים בשלוש ארצות אלה למעלה מ-600 אלף יהודים רובם במרוקו.

2. ידוע היה לנו רצונם של חלק גדול של היהודים האלה לעלות,
אך לא היה ידוע ההיקף, ולא אימת ידועה הנכונות שלהם.

2. ידוע היה לנו רצונם של חלק גדול של היהודים האלה לעלות,
אך לא היה ידוע ההיקף, ולא אימת ידועה הנכונות שלהם.

3. דרושים היו שלשה תנאים יסודיים להתחיל בעבודה, והם:
א. אנשים ארצי-שראליים,
ב. מקור כספים,
ג. קשרים.

3. דרושים היו שלשה תנאים יסודיים להתחיל בעבודה, והם:
א. אנשים ארצי-שראליים,
ב. מקור כספים,
ג. קשרים.

א. אנשים אישי - למרות פנייתו המרובות של י"ג, בטלפון
בטלגרמות ובמכתבים לפאריז, עוד לפני התחלת העבודה,
לקבלת אישים נוספים, הרי כל זמן עבודתנו עד צאת
האניה לא היינו שם, אלא, י"ג, אפרים - חבר בית-אורן -
שליח ההסתדרות והסוכנות וכותב השורים האלה.

א. אנשים אישי - למרות פנייתו המרובות של י"ג, בטלפון
בטלגרמות ובמכתבים לפאריז, עוד לפני התחלת העבודה,
לקבלת אישים נוספים, הרי כל זמן עבודתנו עד צאת
האניה לא היינו שם, אלא, י"ג, אפרים - חבר בית-אורן -
שליח ההסתדרות והסוכנות וכותב השורים האלה.

על שלשתנו היו מוטלים כל התפקידים הכרוכים בארגון
העליה: השגת אנשים, ארגונם, סדנא, דאגה למקום,
להספקה, קשרים עם היהודים והממשלה, זריכוז המחנה.
חבר המקומיים, היה למעשה, כמעט עד לסוף המחנה, קטן
מאד בהשוואה להיקף הארצות והעבודה.

על שלשתנו היו מוטלים כל התפקידים הכרוכים בארגון
העליה: השגת אנשים, ארגונם, סדנא, דאגה למקום,
להספקה, קשרים עם היהודים והממשלה, זריכוז המחנה.
חבר המקומיים, היה למעשה, כמעט עד לסוף המחנה, קטן
מאד בהשוואה להיקף הארצות והעבודה.

./.

148

אני בעצמי תקוע הייתי במחנה יוני, עד שלמד צלפתים, כמעט שלא יכול היה לפעול באופן עצמאי, ולמסע את כל העבודה העצומה הזו נשא על שכמו צפרים, בעזרת חברת המקום. כי הוא ידע את השפה והכיר אנשים. הליקויים הארגוניים והכשלונות שבאו אחייך, יש לראותם קודם כל במספר הצנשים הקטן מהארץ. - ולכן דרישתנו הראשונה היא להגדיל את מספר הצנשים שם - עד לעשרה איש. לאו דווקא דוברי צרפתית או ערבית, אם כי זה בודאי חיובי, אלא בעיקר חברים שיש להם כבוד נסיון בעבודה כזאת במקומות אחרים.

בספיים. - אם כי נדמה היה שהג'וינט יעצבד עם התאבדותנו קשות: הג'וינט סרב להכנס לעבודה בספון-אפריקה. למסד לא היו אז כספים, ובמידה שהוא שלם, היו אלה סכומים קטנים, שהגיעו תמיד מאוחר מאד. המקורות הכספיים הלא קודם כל ידידי הארשיים של אפרים שנמנו לו כסף על שבו, עיף הקבוץ המאוחד. ואחייב יהודים גוספיים שגרכשו לעבודה זו לאחד שראו בה ממשות. כך שיש לראות את המפעל הזה מבחינה כספית וכלכלית כתלוייה בחסדם של יהודים מקומיים שיהססם לא יציב ומתונה מפתחם מהממשלה. רב היהודים האלה נרתמו לעזרתנו רק לאחר שהיה קים המחנה, וישנו בו כבוד עשרות בחורים שממש רעבו. יוני בטע לפריז כדי לברר מהדש את עני הג'וינט.

קשרים. - בעזרתם של אנשים מקומיים השתדלנו לברר את יחסה של הממשלה, היו דמוזים די ברורים על ידיעתה את הנעשה, ועל יחסה החיובי לענין - בזנאי שהעבודה תהיה בקיה ושקטה.

המחנה 4 זו הייתה חנה במרחק 200 ק"מ מאלג'יר בערך ששטרו אותה פיהודי להקים מחנה נזפש. הכיסוי הפורמלי היה מחנה הבראה לנזפש. עמדו שם שני בנינים - חושות. חסיכון היה באהלים. ישנו על הארץ - גם מפני שלא הושגו מטות אלא למספר קטן של אנשים. שמיכות לא הביאו אתם זיקר היה כדי לקנותם. אוכל היה במידה לא מספיקה. בעיקר היה פחסור גדול בלחם. בגלל ההחבורה הקשה הגיעו לרב המצרכים לאחר שהגיעו האנשים למקום. והיות זורים האנשים היה פחסור מתמיד. חמורה במיוחד הייתה שאלת המים. היו שתי בארות סבסטי הספיקו למי שתיה ל-200 איש. וכשהגענו ל-300-500 איש - היו ימים של צמאון. הדבר היה קשה בעיקר לילדים ונעורנו עיי אושו שהביא הביות מים מרחקים.

דוגמא לקשיים: - האנשים היו דתיים ונשילת ידים בנקר היו צריכים לרדת לים, מרחק של 20 רצע חליכה, כדי להתרחץ לפני התפילה. אין פלא איפוא, שאחצב שהסחר דמבר עם ערביי הסביבה היה נפלך להתריד. מכרו חולצה תמורה בידר לחם או בקבוק מים, או עבוד כמה אוקיות גפרים.

החומר האנושי: - החומר היה מורכב מ-600 נפש בערך. פתח כ-400-350 בחורים ובחורות בגיל 25-20. דובחם של אלה באו מסורוקו. מבאוד אותם במחשבה שזהו החומר הטוב ביותר לעליה. אך עד מהרה התאבדונו כי נוכחנו כי אחוז חברי החנועה ואנשים בעלי עתיו חיובי ומדודוקטיבי בארץ הוא קטן מאד. יש בנינים תנועת נוצר - כ-20-25 איש, ועוד כ-60 איש שהם בעלי מלאכה נפוצים, אנשים טובים באפיים ואפשר להפכה לחומר מועיל בארץ. כל השאר מ-250-300 הם אנשים קלי דעת שהתקיימו משוק שהות, חומר המיועד לרעה, לגביבה ולעצמם. (כאמור אין התאשמה אלא מחוסר אפשרות להקים ארגון מרכזי ופסיין - החלוצ - מחוסר ארץ-ישראלים).

./.

מסמך זה הוא העתק מצולם מהמסמך המקורי הגנוז בארכיון צה"ל ומעלה"ט- הארכיון לתולדות ה"הגנה" אין לפרסם מסמך זה ואין ליצור תאור לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אישור ארכיון צה"ל והממשלה

החלק השני היו משפחה שאג"ע בעיקר מדיום אלג'ירי ומדיום
שונים, משפחות המסופלות בתריכה לז"מ. עד מהרה נוכחנו לדעת שגם חומר
מצויין שארין לשמש רוב מנין לבנין בעבודתנו. ראשית היות ובעל המשפחה
עצמם הם אנשים עובדים כרוכס. אך גם במקרה שלא - התקנה היא כילדים,
וכנראה שלהבא יהווה חומר זה את רוב העליה משם.

ארגון ורכוז האנשים.

השכנו שזמן רב יעבור עד שנבסוף את מספר האנשים הדרושים.
והנה, מיד עם התחלת העבודה בומחנך שחלשם והראון לעליה גדול מאד זיש
אלפים ועשרות אלפים המוכנים לעזוב את עסקיהם לענייננו ולעלות ארצה.
זה התבטא בצדדים ובעיקר בעיירות על גבול המדבר - בדרום אלג'ירי ובדרום
טוניס - ששם עיירות שלמות ממש על 3000 - 5000 משות המוכנים לפנות
את הכל מיד, כשיהם עסקים זב, לקחת מקל ביד ושק על שגם ולעלות ארצה.
בהרדנו ממש להצעה המשיהית שתקום. שנמשך התגמולתה להכשת אנשים וטעם
הארגון שהיה הפך כולו במשך ימים אחדים שלמשע עציהיה שלא ימכרו ולא
יעזבו כי אילו תקום לכולם יחד. אין צורך להעיר ששיטתנו עלתה לנו בומים
ולא הצלחנו ב- 100% אחוזים.

מדוע התחלנו לעבוד בתנאים תאלה בלי להבטיח מספר יותר
גדול של איש בלי לחכות לבספים בלי להקים ארגון חציל זכו? הנה
זה בימי בן-הבט. והריוזיוניסטים כבשו את הרחוב שלטון גמור. יתם
שמנהלים את המאבק בארץ - ואל העמלה בחוץ לארץ. וכל יהודי בעל שאר
רוח, ועודף כסף מיד גרמם לעזרתם - עזרתם היתה ארגון אנשים והעברתם
לצרפת (שמשם היו עולים באניות שלנו כמובן...) וראינו - שהנוער
והיהודים הטובים לאש לאש הולכים ועוזרים לשורותיהם, ברממים לעבודתם,
וללא החילוננו מיד - פי יודע אם היתה לנו תקוה גם מבחינת עליה וגם
מבחינה תנועתית להקים את ההריוטות האלה מחדש. ולכן לא חכינו לתנאים
מתאימים. כי התנאי העיקרי הית: אמצעות לעלות ארצה!

העליה

הסידור היה שצריכה לבוא אניה ממרטיל בשבת 10.5 לפנות
ערב, לחכות עד חושך במרחק גדול ולהתקרב עד למול מזירות המחנה.
אם המדורגים הניגונים, צרי ארבעה שבועים ימים ימים
השתתפו בזה סגירה, ומול כל ארבעה כחושך - למקום המעגן והעמט
האנשים.

המחנה היה כאמור בצלע של חר, ואהליו הצהובים בלטו למרחק
של עשרות קילומטרים על פני הרקע הכהה של היער והצמח שביסו את
הצלע הזה. ולכן משונה היה מאוד, כאשר כבר ביום ששי הרגשתי כאניה
מוזרה המסתובבת בתוך המפרץ הקטן במרחק מאות מטרים מהחוף, ומדי
פעם בפעם נעמדת מול המחנה. בעיקר הודגש הדבר ביום שבת, לפני הצהרים
ואחר הצהרים אותה אניה שוב עגנה מול המחנה - במקום בולט לעיני כל
דיגי הסביבה.

את ההכנות לעליה יכולתי להתחיל רק בהוראה מאלג'יר והקשר
היה רק בכלי רכב. ורק ב 4 אחרים הופיעו יני ואפרים וצרפתים (יהודים)
ואז נודע לי שזו האנה באמת. יני רגז מאוד על שהיא רק מתחננת -
מסתובבת גלויות ובאופן בולט כזה מול החוף שלא לפי תכניתנו והוראותינו.

תכנית העליה היתה שהנוער צריך ללכת כרגיל עד מקום המעגן
(3 - 4) ק"מ והמשפחות תוסענה. (כאן יש להעיר שהרגלנו את ערביי
הסביבה לראותנו פטיילים במספרים גדולים בשעות הערב המוקדמות)
בטיול הזה, כבפעמים הקודמות אי אפשר היה לקחת לא תרמילים ולא
שמיכות - כך שהאנשים יצאו בכותנתם לעורם. הנוער הגיע למקום ששם
החלה העמטה במקום שעמדה הספינות.

חלוקת העבודה בינינו היתה שאני נשארתי עם האקטיבה
המקומית במחנה לארגן את היציאה, ואפרים ויני קבלו את המסלוחים

ליד הכלי והעמיתו אותם למשפחות שהוסעו באוטובוסים, ניתן לקחת אתם
 מפזים בשיעור של 10-15 קילו למשפחה לפי גודלה. ובתכנית היה להביא
 לנוער את החפצים, והשמיכות לאחר שיועברו המשפחות, והנה כשיירד השנית
 בתפשו המכוניות (ל-80 איש כל סירה) עיי המשטרה וזה גרם שהמשטרה לא
 ידעה מדיוק את מקום העמסה. יש להוסיף שתבחור המקומי שניהל את השיירה
 כאשר נתפש עיי המשטרה החל בתימרונים אתה, כדי להרויח זמן; נתן לאנשים
 פקודות הפוכות מאלה של המשטרה, מה שגזל זמן רב עד שהועלו חזרה
 למכוניות והוסעו לעיר הקרובה. עד כוא שנית המשטרה המפיק יני להעמיס
 את יתר האנשים והאניה הפליגה. האמת ניתנה להיאמר, שיני המשיך בהעמסת
 האנשים לאחר שודע לו שהמשטרה כבר תפשה את האנשים ולבו לא נתן לו
 להשאיר את אלת שנשארו על החוף ולא להעלותם, מכלי שידע שהמשטרה לא תפיק
 להגיע אליו. בוסף על כך היה אצורך להתגבר על עוד קושי: האניה הכיאה
 אתה 4 סירות אשר שתיים מתן החלו לדלוף מיד עם הבנסתן למים. היתה אמנם
 עוד סירת מוטור ששכרנו מה גנייה באלג'יר אבל זו, מיד שודע לה על המסע
 הסתלקה וכך נשאר יני עם 150 איש בשתי סירות משוטטים וסערה מתחילה. (יני
 פקד על אפרים להסתלק כי לא רצה שגם הוא יתפש והוא התחמק מיד מהמשטרה).
 יש סברה שהמשטרה חשבה שזה ענין עם מבריחי נשק לבן חרפתה ולא רצתה
 להגיע לחוף, אלא עד שתגיע תגבורת. וכל אלת שחקו לו ליני. יני והחברים
 המקומיים אמנם נתפשו אבל רק לאחר שתצליחו להעלות 400 איש.

אשר לי, מיד כשנודע הדבר במחנה, רצתי לתפוס את האניה
 מתוך הסכונ שהם נשארו בלי חפציהם ובלי האקטיבה שלהם, ושמצבם איננו.
 נתפשתי במקום ההפלגה ופשהאניה כבר לא היתה ועל החוף חיכתה משטרה
 לקבל את שני הבאים...

ישכנו בבית הסוחר 24 שעות, ואחיי עוד עשרים וארבע שעות
 במחנה סלבו שסגרה אותו המשטרה. יני ואני ושאר האנשים, דאחר-כך
 שוחרנו בלי שחקרו אותנו ובלי שבגרמו לנו אי נעימויות מיוחדות כאשכנזים

כאמור פיר עסייתי את ההכנות להשיב את האנשים ולפגוש אותם;
 וזה היה המצב כאשר עזבתי.

1. / הממשלה יחסה היה חיובי, אבל לא הסכימה להרשות להקים
 עוד מחנה עכשיו ודושה לפזר את האנשים.
2. / 200 נפש נשארו במחנה, ועוד 200 נפש באלג'יר העיר
 שהתגלגלו כבתל כנסת, בחנויות פרטיות של יהודים. 200 האנשים של המחנה
 נצטוונו לתוציאם ולהסל את המחנה תוך 24 שעות.
3. / שלפנו לפאריז, ושם ביצתיים סוד הרשיון להקמת מחנות חדשים.
 צריך היה רק לפצוא את המקומות (שלא היו לנו עוד).
4. / קמה התנגדות עזה מצד היהודים שהשבויים ובעיקר מצד הציננים
 המנהלים את הקהיל וכו' שדרשו תקופת ייבוש קליחת אנשים הביתה וכו'.
5. / לו גם רצינו לעשות הפסקה בעבודת היה לנו לצן להתזיר
 את האנשים שמסע שרפו מאחריהם את כל האנשים - מכרו את הכל ולא היה שום
 טעם שבציעל להם הקמת היים חדשים באלג'יר.

הוספות:

סוף פסוק לא ידוע לי אך ברור לי שהממשלה נתן לנו לעבוד,
 צריך הרבה ארץ - ישראליות כדי שהעבודה תהיה יותר יעילה ומסודרת.
 זכנ גם צריך להקדיש הרבה יותר כספים. כי זה מקור לא אכזב של מאות
 אלפי נוער, אנשים וילדיים

לא היה לנו ראוי - והקשר היה שלפוני עם פאריז ומאריסל
 הרבב האנשים באניה לפי הסערתה הוא: 330 נוער בערך והשאר
 60 נפש, משפחות מתוך 330 יש ממש חברי תנועות, בטובן המודרני של המלה,
 25. עוד 60 נתנים להיות הנוטר טוב. השאר - מאוד מסופק.
 שונים: יחס הצרפתים והממשלה חיובי - נותנים ויזות קולקטיביות לאלג'יר.
 מרוקו: יחס המרוקנים - אויב ומפריע.

מעפילי יהודה הלוי באי הגירוש

מאות מעפילי "התקוה" ישנים על הקרקע

מאת ש. גובנליאן, כתב. משמר בקפריסין

פאמאגוסטה יום א' - היום, בשעה 130 אחר הצהריים, ענדה באן האונייה "אושן ויגור" שהביאה את מגורשי "יהודה הלוי" היתה זו נסיעתה הראשונה של "אושן ויגור" למן ת"ו באפריל, כאשר נחבלה בנמל פאמאגוסטה על ידי איש תנועת המרי. העפלות המעפילים לחוף, שהיתה צריכה להתחיל בשעה 6 בבוקר, החלה ב" 3 אחר הצהריים, מפאת האיחור בבואה של האונייה.

ההסבר הרשמי מכחיש את היריעה כי איכות המיטות גרועה. בהודעה הרשמית נאמר, שעם בוא מעפילי "התקוה" סופקו להם מיטות במספר מספיק, אך כמה מאות מהן נעלמו ולא נודע לאן באו. שלטונות המחנה סבורים, כי המיטות "נשחכו" על ידי הגולים שבמחנות הסמוכים, אבל אין הם מסבירים את הנחתם זו.

הצבא מודה, בחומרת המצב, אך מו"דע, כי אין ביכולתו למלא את החסר, מחשש שמא לא יספיקו המיטות במקרה שיבואו מעפילים חדשים. שלטונות הצבא מקווים, כי הגוינוס יגיש את עזרתו בדבר. בינתיים - מוצגם - ישנים מאות מעפילים על הקרקע ללא מצע כלשהו.

הועלו על החוף 387 איש, ללא חק לוח. קבוצה האחרונה עלתה על החוף הון שמה שומק בין המעפילים היו ימים שנזכרו בהם סימני תשישות. חלקם חוללים הועברו באלונקות לבית החולים בויקוסיה.

המעפילים נשלחו למחנה קארולוס.

אין מיטות

כמה מאות ממעפילי "התקוה" שהו"כאו לניקוסיה ב" 18 במאי ושוכנו ביער קסילודימבה מחנה 66 חברים מיטות והם ישנים על האדמה. ידעה זו איש רה על ידי שלטונות המחנה לאחר שנפוצו דיועות, כי כאלף מעפילים חסרים מיטות מאחר שהמיטות שסופקו להם נמצאו חסרי תועלת ובעלי איכות גרועה.

ספס

ספס

חופה

8 ממעפילי "יהודה הלוי" בארץ ישראל, משפחת מעפילי "יהודה הלוי" הובאו לחוף 8 נפשות תקן מר אלבו ב" 23 שחזר לבית החולים הממשלתי בחופה למחלקת הניתוחים. אשתו חמר וילדהם רחמה שהובאו על ידי "שמואל" יש (ממארכון) אשתו רחל וילדהם רבקה, רחמה האליהו.

מעפילי יהודה הלוי הועלו בחוף קפריסין

בשוכה מנספחת הראשונה אחרי ההתחלת טרצות שאירעל בה הביאה אתמול ספינת הניגוש "אושן ויגור" את 387 מעפילי "יהודה הלוי" כמל קדומו בקפריסין. המעפילים הועברו ללא אינצידנטים למחנה קארולוס.

מא

ספס

שולי "יהודה הלוי" בביה"ח בעתלית

ח"פ יוס א' - במחנה העצן הים בעתלית נמצאים ממעפילי "יהודה הלוי" שהושארו בחיפה: חמר אלכו ובתה רחמה; שמואל ישראל (ממארכון) אשתו רחל וילדיהם רבקה, רחמה ואליהו. במחלקה החירורגית שבביה"ח הממשלתי נמצא בעלה של חמר אלכו ב" 23

הגעו לקפריסין

קפריסיה 1 (ר) "אושן ויגור" בעלת 7 טון שעשתה את דרכה מארץ ישראל לקפריסין בפעם הראשונה מאז כשני באפריל הביאה הנה 387 מעפילים יהודיים. חלקם חוקיים (מעפילי "יהודה הלוי") הם הועברו למחנה קארולוס ללא כל צורך.

מסמך זה הוא העתק מצולם מהמסמך המקורי הגנוז בארכיון צה"ל ומעלה"ט- הארכיון לתולדות ה"הגנה" אין לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך רלי אישור ארכיוני צה"ל ומערכת.

מעפילי יהודה הלוי בקפריסין
 ק"ת 1947 (ר) במסגרת הראשונה
 מאז החבלה ב-2 באפריל הגיעה לכאן הא
 זיה. אושאן יגור. בת. 7.174. טון יתביאה
 387 מעפילים מארץ ישראל.

Signer

מעפילי "יהודה הלוי" מאחורי תיל בקפריסין
 קירנה (ר) — האניה "אושן ויגור" הגיעה
 לכאן — בנסיעתה הראשונה מא"י לאתר
 שחבלה ב-2 באפריל — כשעל סיפונה 387
 עולים "בלתי חוקיים" המעפילים הבאו
 למחנה קאראגלוס ללא אינצידנטים כל שהם.
 דערה: במסגרת גורשו מעפילי קדחה
 הלוי.

מ. ד. / יהודה הלוי

פילים שהגיעו בשבת לנמל חיפה. מלוח אניות מלחמה בד"סיות, ועוליה גורשו כרגיל לקפריסין, נשאה פלי- טים יהודים ותלוצים. יהודים ככל אניות המעפילים הקדמות. כאחיותיה שקדמו לה. היה סיפונה טעון מצוקה יהודית, עדגת יהודים להגאל ההחלטת יהודים תקיפה להגיע אל חוף מלוחתם ויהי מה. כעולי האניות הקדמות, ידעו גם נוסעיה מה קשה הדרך שבחנה בהם גם הם ידעו מה מעשים סיכוייהם להכנס לארץ ישראל בלי שיכלאו תחילה חדשים רבים במחנה קפריסין. אפשר שידעו גם זאת שלפי קצב השחרור הנהוג בשעה זו עתידים הם להגיע לארצם בעוד שנתיים ויותר. אולם כאחיהם שקדמו להם גם הם לא נרתעו מן הקשיים ומן הסכנות ומן התלאות — כי מאחרי גום הניחו חיים של שעבוד והתנוגות חוסר תקווה וסכנות ולפניהם רק דרך אחת ויחידה להצלה, לגאולה ולקוממיות — לארץ ישראל.

ובכל זאת היה חידוש באניה "יהודה הלוי" שלא כקדמיהם יצאו עולי "יהודה הלוי" לא מארצות אירופה שהמוני יהודים רואים עצמם עקורים ותלשים מאדמתן גם כשאין חומות המחנות סוגרים עליהם מעפילי "יהודה הלוי" באו מארצות שמתוך לאירור פה האניה הונאת כאילו באת להעיד. כי אך סילוף הוא לזנות אה שאלה היהודים עם שאלת יהודי אירופה בלבד ולצמצם את בעית המצוקה היהודית ולהעמידה על בעית הנידחים שבמחנות. המוני יהודים ששם "נידחים" כפשוטו ובמשמעותו המקובלת אינו חל עליהם. כבליל, אשר הם ואבותיהם ואבות אבותיהם יושבים זה דורות רבים בארצות שמתוך לאירופה מצבם אינו שונה ביסודו ממצב היהודים שזכו סוף סוף להזכר על במות בינלאומית.

ציון הלא תשאלו שלום אסיריך. אמר המשורר אשר שמו היה חוקק בדפנות האניה, והאסירים הם לא באירופה לבדה.

36

מסמך זה הוא העתק מצולם מהמסמך המקורי הגנוז בארכיון צה"ל ומעב"ט- הארכיון לתולדות ה"הגנה". אין לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אישור ארכיון צה"ל ומעב"ט. הביטחון. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו כדן.

גם מארצות אפריקה פורצת ההעפלה אנית מעפילים ראשונה לחופי המזרח

הדתלתול הליגלי

היפה — אחד החילים בר
מל החזיק תחלתול צעיר מצבע
אפור. היה זה בעל חי, מהובא
עם מעפלי יהודה-הלוי. תחיל
השתעשע בו וליסף אותו הב
דיו צחקו לעומתו: את ליגל
זיסן! (תחלתול ליגלי)
בפני המוסדות המשתתפים
בארץ לא הובאה השאלה: הכי
צד ניתנה לתחלתול הצעיר, שבא
כספינת מעפילים יהודים, השת
להישאר בארץ ללא רשיון יעל
יה?

היפה שבת — יהודה-הלוי לוי, אנית קטנה בת 253 טון
נות, נישאת 339 מעפילים. נתספה המוקד ע-י הצי המלכותי
והובאה לנמל-הים. מכאן גורשו המעפילים אחת-צ באוניה
אושן-ווינגר, יהודה-הלוי. הנה ספינת המעפילים הראשונה
המביאה רק עולים ממוצא ספרדי, ילדי ארצות-המזרח.
לפי השערה שדוברה במוני הצבא, באה הספינה מצפון
אפריקה.

הספינה נתגלתה ע-י אווירון ביום 7 בבוך ונלכדה בשבת
בבוך, ללא התנגדות מצד המעפילים. היא הובאה לרציף המטען
בנמל בשעה 11 לפנה"צ, כשקול העתונאים חיכה לה כבר. התעב
דה נעשתה במהירות ובשעה 1 הפליגה, אשן-ווינגר לא-יהודיש.
על הספינה התגוסס תוגל העברי, שתי כתובות בצבע אוקס על גבי
גד לבן, בעברית ובאנגלית הודיעו: אנית ההגנה — יהודה-הלוי, כשהגני
עה הספינה נידאו על טיפונה חילים, מזוינים, חבושים קובעי פלזה לב
יום — בחרוסום, בינתיים ובמצע, ליד תא הסכנות, הבאים פתחו בשירה
החזקה.

מספר 21

יהודה-הלוי, הנה הספינה
21 שבאה מגורשים לקפרי
זין, עם בואה לארה"ב רש יע
לה מיספר המעפילים שמ
16,570.
במשך 9 תודשים וחצי נש
לחו כבר לקפריסין כ-24 אלף
מעפילים, מהם החוזרו
א-צה כ-7,250. הגדולה שב
ספינות היתה, כנסת-ישראל,
שהביאה 3,909 מעפילים.

המעפילים פני כולם מטיפוס מזרחי,
עברו את כל הדרך — מספינתם ברציף
המטען דרך סוכות החינוך והבדיקה —
דוממים מכל שויצ'א, הנה מפיחם.
הנה כן א-אפשר היה לדעת מה היא
לשון דיבורם.

המעפילים, שרובם צעירים, הם 314
גברים, 53 נשים ו-25 ילדים, שבעה
שהושארו בחיפה: גבר, אישה וילד
חולים ואחיהם 4 מלוחים.
ביניהם נראה צידו שימורים, שבאה
מקצתו עולם שונים, את המעפילים הת
זיק בקופסת-הערה ראשונה ועליה סימן
מ.ד.א. מעפילי אחר היה ענוו בדרועי
סרט מ.ד.א.
ראיו ירושלים מסד, כי הספינה
הניפה דגל פנאמה ושהתה בדרך
21 יום.

... מן הגולה

נראה, כי לפחות חלק מהם מכר
עברית, הם השבחו בצחוק של מביני
דברי, שנגיע לארזים ספי העתונאים
הצברים, אחר העתונאים, שהצליח בכל
זאת להבקיע את שרון השתיקה, קיבל
לשאלתו, מאין אתם? תשובה בעב
ריח: מן הגולה.
הם נראים לבושים בגדי צבאה, תל

ספינה בנאטו

שמה המקורי של הספינה הוא, אירל
אוף ויטקאנדי, היא נבנתה ב-1872
בסקוטלנד ודשומה שם במל אברדין.
שבע קומות וקשי שינה יש בס'
שינה כשביקרו בה העתונאים מצאו
בחובה בגדים, שמיכות וכלים (ספ'
לים, דליים וכו'). בספינה יש מאור
חשמל, היא כלי שיט ישן וקטן, אולם
טוב לשימוש.

294

מסמך זה הוא העתק מצולם מהמסמך המקורי הגנון בארכיון צה"ל ומע"ב"ט- הארכיון לתולדות ה"הגנה".
אני למכרם ממך זה ואני לציור/אני לצלם עותקים נוספים ממסמך בלי אשורר אחרוני צה"ל ונא לשלוח

"Yehuda Halevy" Dodged Warships for Ten Days

Palestine Post Bureau
HAIFA, Saturday. — The first prize of the Royal Navy, 399 ragged Oriental Jews on a 300-ton tramp steamer, when four warships had dodged for 10 days before finally preventing them from entering Palestine, was handed over to the Army at Haifa Port late this Sabbath morning.

Their number would have been around 400, but a two-year-old child had died at sea during their 21-day journey from an unknown port.

The immigrants had proudly named their dingy little boat after the great Hebrew poet of the 12th century, Yehuda Halevy, described as "the foremost Hebrew poet since the Bible" whose Songs of Zion were nostalgic with longing for the ancient homeland. ("My heart is in the East, and I in the uttermost West") and who himself set out from Spain through Egypt to Palestine. The steamer, originally the "Anat", and before that the "Bari" (Zeehulpe) flew a smoke-blackened Panama flag, and bright blue Zionist colours; the banner proclaimed that it was a Yehuda Halevy ship.

It did not take the military long to complete their part of the joint operation and transfer the people to the Ocean Vigour, which has resumed its deportation task after having been out of the running since a hole was blown into it by a limpet mine off Famagusta on April 2.

The newcomers said that after being followed for 10 days by four warships, their boat was boarded yesterday morning while still far south of Haifa, and tear gas was used by the Navy as a "preventive measure" although there was no indication of resistance.

The majority of them are young men, very pale and thin faced, dark with curly hair. The children looked undernourished. Few of the people

had more than just the clothes on their backs, and such things as they had, would have to be discarded as soon as possible, as sanitary conditions on the boat were bad. The soldiers detailed to searching bundles had little work to do.

Now and then one of the men would resent being moved around by a soldier, as they were fastened down the gang-plank, but altogether the routine went off without incident and in silence.

The official figures report 392 persons — 315 men, 70 women and 25 children — were sent to Cyprus this afternoon, and that three, including a baby, have been transferred to a hospital with four relatives to accompany them.

341 From the Camps

An almost-equal number of immigrants, 341 men and women, chosen from the British Zone in Germany, who had survived the ordeal of Bergen-Belsen, Luebeck, Hannover and Neustadt Camps, were brought here by the Providence on Friday with permits to remain. Among them were many belonging to Zionist youth movements, 70 from Gordonia, 10 Hashomer-Hatzair, and 10 from the Kibbutz Hameuhad. Some 140 have relatives to be met.

The Rabbi of Vishnitz, who was one of the legal arrivals, was met by two of his sons who have lived here for some time; he has a third son in Cyprus. The distinguished Rabbi was welcomed in Haifa by many of his followers.

ובאגדה הלא (2)

392 פליטים מהאניה יהודה הלוי
גורשו אתמול לקפריסין

ילד בן 2 מת באניה והורד הימה

חיפה שבת — 392 פליטים מהאניה יהודה הלוי שאודותה נמסר אתמול גורשו היום (אחול) לקפריסין

האניה הובאה היום לפנה"צ בשעה 10.45	אח דרכה 21 יום. תחת דגל פגמה. מיד כשהגיעה הספינה למוח הפריקה החל בה עברת הפליטים לאנית הגרוש, אושן ויי גאר. הפליטים נראים רובם כיהודים ספרדים (סבורים שבגלל זה ניחו לאניה השם "יהודה הלוי") לבגש היה דל במה
לגמל חיפה עם 399 פליטים. ביניהם 53 נשים ו-25 ילדים. סבורים כי ילד בן שנתיים מת בזמן הנסיעה בלב ים, והורד הימה.	אנשי הצי עלו על הספינה בלי כל תח' נגדית בשעה 9.30 בבוקר. הספינה היא בת

מסמך זה הוא העתק מצולם מהמסמך המקורי הגנוז בארכיון צה"ל ומעב"ט- הארכיון לתולדות ה"הגנה". אין לפרסם מסמך זה ואין ליצור ו/או לצלם עותקים נוספים מהמסמך בלי אישור ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון. השימוש במסמך זה מותר רק למטרות שאושרו כדיון.

OBE

1.6

P.P.

P.P. "Yehuda Halevy" Dodged Warships for Ten Days

HAIFA, Saturday. — The latest prize of the Royal Navy, 399 ragged Oriental Jews on a 300 ton tramp steamer, whom four warships had doqqed for 10 days before finally preventing them from entering Palestine, was handed over to the Army at Haifa Port late this Sabbath morning.

Their number would have been around 400, but a two-year-old child had died at sea during their 21-day journey from an unknown port.

The immigrants had proudly named their dingy little boat after the great Hebrew poet of the 12th century, Yehuda Halevy described as "the foremost Hebrew poet since the Bible," whose Songs of Zion were nostalgic with longing for the ancient homeland ("My heart is in the East and I in the uttermost West") and who himself set out from Spain through Egypt to Palestine. The steamer, originally the "Aval" and before that the "Earl of Zetland" flew a snake-black and Panama flag, and bright clean Zionist colours. The papers proclaimed that it was a Hebrew ship.

It did not take the military long to complete their part of the joint operation, and transfer the people to the Ocean Vignar which has resumed its deportation task after having been out of the cunning since a hole was blown into it by a limpet mine off Famagusta on April 2.

The newcomers said that after being followed for 10 days by four warships their boat was boarded yesterday morning while still far south of Haifa, and that gun was used by the Navy as a "preventive measure" although there was no indication of resistance.

The majority of them are young men, very pale and thin faced, dark with curly hair. The children looked undernourished. Few of the people

had more than just the clothes on their backs and such things as they had, would have to be discarded as soon as possible, as sanitary conditions on the boat were bad. The soldiers demurred to searching bundles and little work to do.

Now and then one of the men would resent being moved around by a soldier, as they were hastened down the gang-plank, but altogether the routine went off without incident and in silence.

The official figures report 392 persons — 311 men, 53 women and 28 children — were sent to Cyprus this afternoon, and that three, including a baby have been transferred to Athlit hospital, with four relatives to accompany them.

311 From the Camps

An almost equal number of immigrants, 311 men and women chosen from the British Zone in Germany, who had survived the ordeal of Bergen-Belsen, Lamsbeck, Hannover and Neustadt Camps, were brought here by the Providence on Friday with permits to remain. Among them were many belonging to Zionist youth movements: 50 from Gumbin, 16 Hirschauer Hutzlar, and 10 from the Kibbutz Hannehad. Some had no relatives to go to.

The Rabbi of Viehnitz, who was one of the legal arrivals was met by two of his sons who have lived here for some time; he has a third son in Cyprus. The distinguished Rabbi was welcomed in Haifa by many of his followers.

392 פליטים מהאניה 'יהודה הלוי' גורשו אתמול לקפריסין

ילד בן 2 מת באניה והורד הימה
חיסה שבת -- 392 פליטים מהאניה יהודה הלוי- שאודותה נמסר אתמול נודשו היום (אתמול) אחת-צ לקפריסין.

האניה הובאה היום לפנה"צ בשעה 10.45 לכל חיסה עם יען פליטים. ביניהם 53 נשים ו-25 ילדים. סבורים, כי ילד בן שנתיים מת בזמן הנסיעה בלב ים. הורד חיה.
אנשי הצי עלו על הספון בלי כל הת- נות בשעה 9.30 בבוקר. הספינה היא כח

התאגדות היהודים בארץ ישראל

OBE

26

DBE

מעפילי יהודה הלוי בקפריסין

קיראניה 1 (ר) במסע הראשונה
כאז התבלה ביד באפריל הגיעה לכאן הא
ניה אושאן ויגור בת 7.174 טח והביאה
387 מעפילים מארץ ישראל.

1948

מעפילי "יהודה הלוי" מאחורי תיל בקפריסין

קירנה (ר) — האניה "אושאן ויגור" הגיעה
לכאן — בנוסעתה הראשונה מאי לאחר
שחיבלה ביד באפריל — כשעל סיפונה 387
עולים בלתי חוקיים. המעפילים הובאו
למחנה קאראולוס ללא אינצדנטים כל שהם.
הערה: במסע זה גרשו מעפילי יהודה
הלוי.

מ.ר. / יהודה הלוי, אניה המצ

פילים שהגיעה בסבת לנמל היסוף.
מלווה אניות מלחמה בריטיות ועוליה
גודו כרגיל לקפריסין, נשאה פלי
טים יהודים ותלוצים יהודים ככל
אניות המעפילים הקודמות. כאחיותיה
שקדמו לה היה סיפונה טעון מצוקה
יהודית. ערבת יהודים להגאל והחלסת
יהודים תקיפה להגיע אל חוף בולדהם
ויהי מה בעולי האניות הקודמות, ידעו
גם נוכחיה מה קשה הדרך שבחרו בה.
גם הם ידעו מה כעשים סיכוייהם
להכנס לארץ ישראל בלי שייכלאו
החילה הדשים רבים במחנה קפריסין.
אשר שידעו גם זאת, שלפי קצב
השחרור הנהוג בשעה זו עתידים הם
להגיע לארצם בעוד שנתיים ויותר.
אולם כאחדים שקדמו להם גם הם
לא גרעו מן הקשיים ומן הסכנות
ומן החלאות — כי מאזורי גם הניחו
חיים של שעבוד והתנונות וחוסר
תקוה וסכנות ולסגיהם רק דרך אתה
ויתידה להצלה, לגאולה ולקוממיות —
לארץ ישראל.

ובכל זאת היה חידוש באניה "יהודה
הלוי". שלא כקודמיהם יצאו עולי
"יהודה הלוי" לא כמצוות אירוסה.
שהמוני יהודים דואים עצמם עקורים
ותלוצים מאדמתן גם כשאין חומות
המחנות סגורים עליהם. מעפילי "יהו
דה הלוי" באו בארצות שמהן לא ירר
מה האניה הזאת כאילו באה להעיד.
כי אך סילוף הוא לזהות את שאלת
היהודים עם שאלת יהודי אירופה
כלבר ולצמצם את בעית המצוקה
היהודית ולהעמידה על בעית הנידחים
שבמחנות הכונו יהודים שים "ניד
חים" כפיטו ובמשקעותו המקובלת
אינו חל עליהם. כפיכיל אשר הם
ואבותיהם ואבות אבותיהם יושבים זה
דורות רבים בארצות עמתוך לאירוסה.
נצבם אינו שונה ביסדו ממצב היהוד
דים שזכו סוף סוף להוכר על במות
בינלאומיות.

ציון הלא תשלי לשלום אסיריך.
אמר המשורר אשר שמו היה חקוק
ברפנות האניה, האסירים הם לא
באירופה לבדה.

236

DBE

DBE

2.0
2-6-44

מעפילי יהודה הלוי באי הגידוש

מאות מעפילי החקוקה ישנים על הקרקע

פאת ש. גובנליאן, כהב. משכר. בקפריסין

סאמא נוסטה, יום א' - היום, בשעה 1.30 אחר הצהריים עגנה כאן האונייה "אישן ויגור" שהביאה את מגורשי יהודה הלוי. היתה זו נסיעתה הראשונה של "אישן ויגור" למן היו באסריל. כאשר נחבלה בנמל פאמאגוסטה עליידי איש תנועת המרי העלאת המעפילים לחוף. שהיתה צריכה להתחיל בשעה 6 בבוקר החלה בין אחר הצהריים. מפאת האיתור בבואה של האונייה.

ההכשר הרשמי נכחיה את הריעה כי איכות הביטוח גרועה. בהודעה הרשכית נאמר: "שעש כוא מעפילי החקוקה" סופקו להם ביטוח במיספר מסטיק, אך כמה מאות מהן נעלמו ולא נודע לאן באו. שלטונות הכחנה בכורים, בי הביטוח. נסתכר עליידי הגולים שכחנות הסכוכים, אבל אין הם מסבירים את הנתחם זו.

הצבא מודה כחומרת המצב, אך מר ריע, כי אין ביכולתו לכבא את החסר. כחשש שכא לא יכסיקו הביטוח במקרה שיבואו מעפילים חדשים. שלטונות הצ' כא מקחים, בי הגבוייטי יגיש את עוז רחו כדבר, בינתים - מודש - ישנם מאות מעפילים על הקרקע ללא מצע כלשהו.

היעלו על החוף נא איש, ללא תק לנה, הקבוצה האחרונה עלתה על החוף תוך גשם ש כח בין המעפילים היו רבים שיגורו מהם סיני השישות. חמישה חזים הועברו באלונקות לבית החולים בניקוסיה.

המעפילים נשלחו למחנה קארולוס.

אין ביטוח

כמה מאות מעפילי החקוקה שהיו באי לניקוסיה כיוא ככאי וטוכו ביער קסילובימבי כחנה 66 חסרים מיטות והם ישנים על האדמה ידיעה זו איש רה על יי שלטונות הכחנה לאחר שנסיעו ירונת, כי באלף מעפילים חסי ריב מיטות כאשר שהמיטות טוספקי לדם נמצא חסרי תועלת וכעלי אי כות ברועה.

חיפה

8 ממעפילי יהודה הלוי בארץ משירת מעפילי יהודה הלוי הבאו לחוף א נפשות והן כר אלבו בן 23 שהובא לבית החולים העיסכתי בחיפה לכהלקת הניתוחים; אשתו תמר וילדתם רוחמה שהובאו ליסדית; שמואל ישי דאל (כסארוקו) אשתו רחל וילדיהם רבקה רוחמה ואליהו.

מפילי

מעפילי יהודה הלוי הועלו בחוף קפריסין

כסוכה כנסיעתה הראשונה אחרי ההת' סרצנות שאירעל בה הביאה אתכול ססנית הגירוש. אישן ויגור" את 387 מעפילי יהודה הלוי לנמל קרנית בקפריסין. הכע' סלים הועברו ללא אינצידנטים למחנה קא' ראלוס.

עולי יהודה הלוי בביהח בעתלית

חריפה יום א' - כפתה העצור רים בעתלית נמצאים כמעפילי יהודה הלוי שהשגרו כחיס. תנו אל' בו זכחה רוחמה, שמואל ישראל (כסארוקו) אשתו רחל וילדיהם רבקה רוחמה ואליהו. ככהלקת המירוצית ככביהיח הכמשלתו נמצא כעלה של תמר אלבו בן 23.

מפילי

הגיעו לקפריסין

קירנניה 1 (רא' אישן ויגור" בעלת 1111 טון) שיעיתה את דרכה בארץ ישי ראי לקפריסין כפעם הראשונה כוא נחבלה בנימי באסריל. הביאה הנה 387 עולים יהודיים בהתי חקיים (מעפילי יהודה הלוי) הם הועברו למחנה קא' ראלוס ללא כל הפרעה.

מפילי